

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Evangelistarivm M. Maruli Spalaten. opus vere
euangelicum, sub fidei, spei & charitatis titulis in septem
libros partitum**

Marulić, Marko

Coloniæ, 1532

VD16 M 1298

de sacramento corporis Christi. cap. 17.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35578

qui errata suo modo dissimulant, a diabolo tandem ac-
cusabuntur, vt Christi iudicio condemnentur. Curra-
mus igitur totis affectibus ad portum salutis, ne deli-
ctorum tempestatibus acti mergamur in profundum.
Doleamus q̄ peccando præuaricati sumus diuina man-
data, & cum certa emendandi, satis faciendiq; destina-
tione singula quæq; quibus effendimus, confiteamur.
Alioquin ne illa quidem quæ benefacimus, proderunt
ad beatitudinem consequendam, nisi de malis q̄ cōmi-
simus tristemur, eademq; sacerdoti indicemus, vt vo-
lentes moneat, vt sustinere paratos castiget, multaq;
pro delictis, quæ sibi aptior videbitur imposta, mun-
dos puerosq; restituat, ecclesiæ deoq; recōciliet. Si enim
confiteamur peccata nostra (vt Iohannes apostolus in-
quit) fidelis est & iustus dominus, vt remittat nobis
peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. Re-
missio minuit culpam, emundatio tollit penam & con-
fert beatitudinem, dicente domino; Beati mundo cor-
de, quoniam ipsi deum videbunt.

1. Iohan.]

¶ De sacramento corporis Christi.
Cap. XVII.

Pœnitentes de ijs quibus te offendimus dñe, &
eadem sacerdoti tuo confessi, atq; ab ipso cui tu
soluendi potestatem dedisti absoluti, ad mensam
saluberrimi conuiuii tui accedimus, vt corpori & san-
guini tuo communicemus. Indigni quidem, sed tñ abs-
te inuitati, q̄ infirmitati nostræ p̄sentaneum porrigēs
remedium, sacratissimum corpus tuum sub specie pa-
nis, Accipite inqs, & comedite, hoc est corpus meū. De-
inde p̄ciosum sanguinem tuum sub specie vini in calice
infusum, p̄pinans ais; Bibite ex hoc omnes, hic est enim
sanguis meus noui testamenti, q̄ pro multis effundetur
in remissionem peccatorū. Et añ per Salomonem in p̄-
uerb̄is hortatus es, dicens: Venite & comedite panem
meū, & bibite vinū qd̄ miscui vobis. Ad tuū ergo cōui-
uiū a te inuitati, a te vocati accedimus, cū plena fide, cū
indubitata credulitate confitentes, panem & vinum

Matth. 20

Prou. 9

tuis verbis a tuo sacerdote consecratum, tuum esse corpus, tuum esse sanguinem. Tu enim ipse qui veritas es, hoc testaris & affirmas, cui vel minimum refragari infidelitatis crimen est. Panis viniq; figuram oculis cer-
nimus, odorem naribus haurimus, saporem ore gusta-
mus, duritiem atq; liquorem tactu sentimus, & tamen non nostris sensibus, sed tuo testimonio credimus. Om-
nis enim homo mendax, tu solus verax, tu ipsa veri-
tas, quæ nec decipi potest nec decipere. Nos itaq; cor-
pus tuum clementissime domine, & tuum sanguinem
aliena specie velatum fideliter accipimus, nec omnino
qua ratione id fieri possit quærimus, aut quomodo pa-
nis viniq; substantia in substantiam corporis & san-
guinis tui transeat, cum accidentia non mutantur ser-
uamur. Maius est enim miraculum istud quam vt hu-
mano ingenio vel scientia comprehendere possit, te tamen
tradente verum esse credimus, etiam quod intelligere
quomodo verum esse possit nequimus. Etenim suis fi-
nibus circumscriptus est intellectus noster, tuæ autem
potentiæ, tuæ sapientiæ nullus est finis, nulla circum-
scriptio: omnem numerum, omnem excedit modum.
Stultus est igitur, qui tanti mysterij altitudinem se de-
prehendisse putat, nisi ipse reueles, ipse aperias, ipse il-
lum tam singularis intelligentiæ efficias capace[m]. Nos
interim non ideo credimus panem & vinum in substā-
tiam tui corporis & sanguinis transmutari: ga & vxor
Loth versa sit in statuam salis, & virga Moysi in colu-
brum, & cibus atq; potus in carnem & sanguinem ani-
malis: nam simul cum accidentibus ista mutata sunt,
sed quia nihil verius esse nouimus his, quæ te docente
discere contingit. Confitemur te esse verbum, per qd
facta sunt omnia, & sine q factum est nihil. Quid ergo
factu tibi impossibile, si modo illud vt fiat, tuæ conue-
nit maiestati? Absit igit vt qcq; dubitemus de tam mi-
rabili stupendoque sacramento, cuius tu & autor es,
& testis. In quo magis mirari licet tuæ in nos benigni-
tatis magnitudinem, quam incomprehensibile ope-
ris arcanum. Tu te nobis domine prestas in cibum;

quite pro nobis supra crucem obtulisti in sacrificiū,
 sed ibi visibilis & passibilis & mortalis apparebas, hic
 lates gloriosus & deuicta iam morte triumphans. Ibi
 abscondita erat in homine diuinitas, hic in panis vi-
 niq; figura celatur & humanitas. Sed licet neutri cer-
 nant oculi, vtrunq; tamen confitetur fides. Tu hic to-
 tus es, qui & in cælo es totus, cælestia non derelinquēs
 & terrena visitans. Nam & in cælum ascensurus te q̄ri
 die nobiscum fore pro miseris vsq; ad seculi consum-
 mationem. Itaq; & nobiscum es domine in terra, & cū
 patre in cælo, nobiscum in specte aliena, cum patre in
 propria: in terra mundans peccatores, in cælo munda-
 tos suscipiens. Cælum & terram implet tua diuinitate
 & quoniam et tua iuncta est humanitas, vbicunq; diuī-
 nitas est, illic si volueris, & humanitatem tuam esse ne-
 cesse est. Quid ergo mirum, si in multis locis es qui in
 vno, qui in pluribus hostijs qui in vna? Porro cum tibi
 placuisset, ineffabili corporis & sanguinis tui sacramen-
 to fideles tuos pascere & tibi vnire sub panis viniq;ue
 figura latere voluisti, vt nemo horreret gustare, quod
 fideliter gustatum beatitudinem cōferret. Primus Mel-
 chisedec in sacrificio panem & vinum obtulit. Inde tu
 diceris in æternum sacerdos, non secundum ritum eo-
 rum qui pecora sacrificabant, sed secundum ordinem
 Melchisedec, qui pane vinoque litauit. Illius tamen sa-
 crificium signum & umbra fuit, tuum autem veritas
 est & lux, tuum istud & prophetæ futurum prædica-
 uerunt, & figuræ significarūt, vt in eo credendo, quod
 & vetustas promitteret, & nouitas exhiberet, fides no-
 stra stabiliretur atque firmaretur magis. Ab Isaia præ-
 dictum audimus, Et faciet dominus exercituum omni-
 bus populis in monte hoc conuiuium pinguiū, conuiui-
 um vindemiæ, pinguium medullatorum, vindemiæ de-
 fecatæ. Et ab Ieremia, Omnis laguncula implebitur vi-
 no. Et ab Ezechiele, Vocabo frumentum & multiplica-
 bo illud, & non ponam vobis famem. Et ab Osee, Con-
 uertentur sedentes in umbra eius, viuent tritico, &
 germinabunt quasi vinea, memoriale eius sicut vinum

Matt. vlt.

Gene. 14.

Isaia: 25.

Jerem. 13.

Ezech. 36.

Osee. 14.

Libani. Et a Zacharia, Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum ei⁹, nisi frumenta electorum, & vinum germinans virgines. Et a Malachia, In omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda, quia magnum nomen meum in gentibus, dicit dominus exercituum. Figuræ autem atq; signa fuere, sacrificium Melchisedec sacerdotis, manna in deserto, agnus paschalis, hostia sanctorum oblata pro peccato, hostia pacificorum oblata domino, subcinericius panis Eliæ in itinere, panes propositi in templo. Quicquid in his fuit significatū, in tui domine glorificati corporis sacramento credimus impletum, atque ideo non quod videmus in eo, sed quod credimus adoramus, vt Perri apostoli tui promissum te donante nobis persoluatur dicentis, In quem nunc non videntes creditis, credentes exultabitis latitia incnarrabili & glorificata, reportantes finem fidei vestre salutem animarum vestrarum. Hoc illud est quod & ipse dixerat, Beati qui non viderunt & crediderunt. Accedimus etiam ad te domine cum timore & humilitate. Tu es enim ille, de quo in psalmo est dictum, Escam dedit timentib⁹ se. Tu das te ipsum his qui maiestatem tuam offendere metuunt, & eidem in omnibus obsequi desiderant. Accedimus ad te in amorem tuum insinuari cupientes, tu quippe das escam esurientibus, vt dulcedine charitatis tue satientur, quam esurunt. Accedimus cum continentie castitatisque proposito. Nam si non licuit Dauidi & his qui cum illo erant, edere de panibus sanctificatis, nisi cum se a consuetudine mulierum expiassent, quanto continentiore esse oportet eum, qui castum corpus tuum, de casta sumptum virgine, & tibi vnitum esurus accedit? Et si de hostia pacificorum vesci iubet q fuerit mundus, quanto cōuenit esse illum mundiore, q te omnis munditie fontem, omnis gratie autorem cupit haurire? Tu es panis viuus, vitam nobis donans q̄ non habemus, & a morte liberans q̄ timemus. Ats enim, Ego sum panis vitæ, patres vestri māducauerunt māna in deserto & mortui sunt, hic est panis de celo descendens

Zach. 9.
Mala. 1

1. Pet. 1

Psal. 110

1. Reg. 21.

Leuit. 7.

Iohā. 6.

vt si quis ex ipso manducauerit, non moriatur. Ego
 sum panis viuus qui de caelo descendi. Si quis manducauerit
 ex hoc pane, viuet in aeternum, & panis quem
 ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Nihil est domi-
 ne tua ista oblatione melius, nihil pulchrius, nihil dul-
 cius, nihil iucundius. Quid est bonum eius, inquit Za-
 charias, & quid pulchrum eius nisi frumentum ele-
 ctorum, & vinum germinans virgines. Bonus & pul-
 cher es, non reprobis, sed electis: & fidei virginitatem
 consecutis, non haereticis a sponsa tua ecclesia alienatis
 atque fornicantibus. Tui praeterea sacramenti dulcedo,
 a Psalmita mel dicitur: quoniam nihil aliud in terra
 gustu dulcius inuenit, cuius nomine illam exprimeret.
 Cibauit illos (ingit) ex adipe frumenti, & de petra mel-
 le saturauit eos. Idem alibi: Gustate & videte quoni-
 am suauis est dominus. Tu tua ista suauitate, isto mel-
 le, in caelo reficis angelos, animasque sanctas, & morta-
 les pascis in terra. Vnde dicitur: Panem caeli dedit eis,
 panem angelorum manducauit homo. Postremo quod ci-
 bus iste ac potus, quem abs te nobis datum, pro maxi-
 mo munere accipimus, gaudere nos & exultare faciat,
 Psalmita testatus est, dicens: Educas panem de terra,
 & vinum laetificet cor hominis. Cum ergo mysticum ali-
 mentum istud tantum ac tale sit, merito quidem eucha-
 ristiam. i. bonam gratiam vocant, se enim pie sumentibus
 magnam multiplicemque conferunt gratiam, & ad sum-
 mam usque peruenit beatitudinem. Te quippe in ipso sumi-
 mus, qui totius boni largitor es, totius distributor feli-
 citatis atque gloriae. Tu sub aliena specie latens, & deli-
 cta nostra purgas, & purgatos ad purius viuendi stu-
 dium dirigis. Quod si in Leuitico quicquid tetigerit carnes
 hostiae pro peccato oblatae, sanctificari dicitur, quod dubi-
 tat, quin istud quod praecessit in figura, cumulatus implea-
 tur in veritate? Tu ille es qui solo tactu leprosum munda-
 stis, mulierem sanguine fluentem curasti, puellam mor-
 tuam ad vitam reuocasti, vt ostenderes in te esse virtu-
 tem peccata praeterita delendi, futura cauendi, & qui in
 peccatis mortui iacent, ad spem vitae aeternae erigendi

zach. 9

psal. 80.

psal. 77

Ibidem.

Leu. 5.

Luc. 5:

Tua præterea in Ecclesiastico vox est: Qui edunt me, adhuc esurient; & qui bibunt me, adhuc sitient. Esuries ista & sitis, desiderium tui est, quo desiderio qui affecti fuerint, beati erunt, quia saturabuntur. Incipient enim repleti virtutibus, qui ante vitis referti erant: ut fiat quod in psalmo dicitur: A fructu frumenti vini & olei multiplicati sunt, quod ut nobis contingat, ipse per prophetam hortaris, dicens. Dilata os tuum, & implebo illud. Qui paratior accedit, magis dilatatur, & qui magis dilatatur, magis & impletur. Cum autem implebimur, tunc præcipue ad te diligendum accendimur. Hoc propheta spiritualiter expertus, admiratur, & ait. Impinguasti in oleo caput meum, & calix meus inebrians quam præclarus est. Sed oleum, quia lucernis additur, mentis illuminationem signare videtur, ut qui prius in tenebris ignorantiae erant, iam intelligentiae donum attingant, perinde atque illi, quorum oculi tenebantur ne te agnoscerent, & postea quidem cognouerunt, dum te ad suum diuertere hospitium cogunt, dum te aperiente scripturas discunt, per panis fracti sacramentum in tui agnitionem se venisse confessi sunt. Huius panis virtute animam quoque efficit pulcherrimam Ezechielis prophetæ testimonio discimus, dicentis, Si milam & mel & oleum comedisti, & decora facta es vehementer nimis, Ex hoc præterea ad resistendum diabolo vires acquirimus, & contra carnis certamina efficitur fortiores, dicente propheta, Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulant me. Demum victo diabolo, & spiritu carni dominante, multa animi pace, multa quiete fruimur, iuxta illud, Qui ponit fines tuas pacem, & adipe frumenti satiat te. Et quid est usquam virtutis, quid gratiæ, quid felicitatis domine Iesu Christe, quod tibi digne communicantes non adipiscimur? Tu in nobis es, & nos in te, quætes tuo cibo & tuo potu anima nostra reficitur. Ais enim, Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus, qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Et quoniam vita es, in

Ecclesi. 24.

Psal. 4

Psal. 80.

Psal. 22.

Ezech. 16.

Psal. 22

Psal. 147.

Iohã. 6.

Ibidem.**Apoc. 7.**

te manentes, teque in nobis manentem habentes, viuimus in æternum. Quamobrem subiungens, inquit, Si cut misit me viuens pater, & ego uiuo propter patrem, & qui manducat me, & ipse uiuet propter me. Reliquum est vt sic viuendo beatitudine fruamur perpetua & æterna. Idcirco vt illam nobis conferas, mones & ais: Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem filius hominis dabit vobis, hunc enim pater signauit deus. Et iterum: Ego sum panis vitæ, qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet in æternum. Ad beatos ista pertinere, etiam Apocalypsis docet, vbi dicitur: Non esurient neque sitient amplius, neque cadet super illos sol, neque ullus æstus, quoniam agnus qui in medio throni est, reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorum. Quas ergo tibi gratias benignissime domine pro tam immenso munere agemus? quæ præconia, quas laudes persoluemus? Nihil aliud a nobis exigere videris, quam ne polluto ore tua dona contaminemus. At hoc etiam, nisi te imbecillitatem nostram adiuuante, præstare nequimus. Tu ipse igitur, qui tam liberaliter ad epulas tuas nos inuitas, da vt semper ad illas digni veniamus, vtque tua carne ac tuo sanguine cum quantâ conuenit mentis & corporis puritate reficiamur, quodque ad memoriam tuæ passionis & nostræ redemptionis constituisti, dicens: Hoc facite in meam commemorationem, præsta vt quædæ die ista meditantibus, nullo die, nulla hora, nullo temporis momento obliuiscamur tui.

¶ In eos qui sacramentum male sumunt. Cap. XVIII.

Cum igitur tanti emolumenti sit tantæque felicitatis, vero pane ac vero potu isto vti, nonne miserii sunt & infelices, qui vel indigni ad sumendum accedunt, vel omnino sumere contemnunt. Indigne autem accedunt, qui poenitentiam peccatorum, vt debent, non egerunt, nec satis diligentes in confitendis reatibus fuere,